

ОБЩИНА СЛИВЕН

АНАЛИЗ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен

2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	4
II.	СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	5
	1. Демографска характеристика	5
	2. Структура на образователната система.....	6
	2.1 Детски градини.....	6
	2.2 Училища	8
	2.3 Обслужващи звена	10
	2.3.1 Център за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР-ДК).....	10
	2.3.2 Център за подкрепа за личностното развитие – център за кариерно ориентиране гр. Сливен (ЦПЛР-ЦКО-Сливен).....	10
	2.3.3 Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов”.....	11
	2.3.4 Целодневна група за деца с множествени увреждания	11
	2.3.5 Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - Област Сливен	11
III.	АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА В УЧИЛИЩА, ДЕТСКИ ГРАДИНИ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.....	12
	1. Ученици с изявени дарби.....	12
	2. Брой деца и ученици в риск.....	13
	3. Деца и ученици със специални образователни потребности в детските градини и училищата 13	
	4. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие	16
	5. Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие.....	17
IV.	ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА В ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА.....	17
	1. Център за подкрепа за личностното развитие – Детски комплекс – Сливен	17
	1.1. Кадрови ресурси и материална база	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
	1.2 Финансиране	21
	1.3 Външни фактори	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
	1.4. Извършвани дейности	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
	2. Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов”	27
	2.1 Кадрови ресурси и материална база	28
	2.2 Материална база и финансиране:	28
	2.3. Външни фактори	29
	2.4. Извършвани дейности	29

3. Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците и децата – Център за обществена подкрепа, Дневен център за деца с увреждания, Център за социална рехабилитация и интеграция. Представяне на извършваните дейности.	30
3.1. „Център за настаняване от семеен тип“ за деца и младежи с/без увреждания гр. Сливен .	30
3.2. Дневен център за деца с увреждания „Свети Ст依иян Детезащител”	34
3.3. Център за обществена подкрепа към „Комплекс за социални услуги за деца и семейства”	39
3.4. Център за работа с деца на улицата към към „Комплекс за социални услуги за деца и семейства”	40
3.5. Център за социална рехабилитация и интеграция и Синя стая	41
4. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците	42
4.1. Читалища.....	42
4.2. Спортни клубове	42
V. SWOT АНАЛИЗ.....	43
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	46

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен се разработва с цел изготвяне на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие за периода 2021-2022 г. в съответствие на изискванията на чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование. Той обединява усилията на отговорни институции на местно ниво за реализиране на конкретни цели и дейности, насочени към изпълнение на държавната политика за децата и учениците на територията на община Сливен, регламентирана от ЗПУО, Наредбата за приобщаващото образование, Закона за закрила на детето и Правилника за прилагане на закона за закрила на детето.

Гарантирането на равен достъп до качествено образование за всяко дете е възможно чрез въвеждането на система от мерки, насочени от една страна към повишаване качеството на образователно – възпитателния процес, а от друга – към по-пълно обхващане на децата и учениците в задължителната предучилищна и училищна възраст в детските градини и училищата.

Личностното развитие на всеки човек е резултат от взаимодействието му със социалното обкръжение. Връзките и отношенията, които се изграждат между деца, ученици, родители и учители оказват влияние върху формирането на личността и променят индивидуалния опит и поведение. Подкрепата за личностно развитие в образованието очертава нова функция на детската градина и училището като образователна среда за индивидуалния напредък и успехи. При нарастваща дистанция между семейството и училището, подкрепата цели да осигури непосредствена възможност за превенция и интервенция при възникване на криза.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование /детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, специализирани обслужващи звена/ съвместно с държавните и местните органи и структури, и доставчиците на социални услуги, осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Основополагащи принципи при разработването и прилагането на цялостните политики за подкрепа са:

- изграждане на позитивен организационен климат, чрез създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- позитивна дисциплина, чрез мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;
- развитие на училищната общност, чрез превенция на обучителните трудности и ранно оценяване на риска от тях, като мерките се прилагат към всички ученици в системата на предучилищното и училищното образование.

В контекста на ЗПУО са включени дейности и форми на подпомагане, които са основани на ценностите за личностното развитие и приобщаващо образование. Изготвянето на анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен е предпоставка за правилно и целенасочено планиране на дейности, чрез които се гарантира подкрепа за разгръщането на техния потенциал:

- подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците;
- в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик;
- в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, където са децата или учениците.

Общият подход при разрешаването на проблемите изисква разработването на настоящия анализ с поставени акценти и приоритети:

1. Състояние и предизвикателства пред общинската мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2020/ 2021 г.
2. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в училищата, детските градини и центрове за подкрепа за личностно развитие.

Анализът е изготвен след събиране и оценка на данни от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, социалните услуги и неправителствени организации за наличните ресурси в осигуряването на подкрепа за личностното развитие на децата и учениците и идентифицирането на потребностите от предоставянето на дейности за обща и допълнителна подкрепа, чрез осигуряването на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в процеса на образование.

II. СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

1. Демографска характеристика

Населението на общината се характеризира с многообразния си етнически състав - българи, турци, роми и др., а по данни от НСИ към 31.12.2019 г. наброява 117 579 души, от които 67 217 души са в трудоспособна възраст, 27 465 души в над трудоспособна възраст и 22 897 души са в под трудоспособна възраст. Малко над 74 % от населението е съсредоточено в гр. Сливен и гр. Кермен, а останалите 26 % живеят в другите 43 населени места в общината.

В таблицата по-долу са представени данни за раждаемостта и естествения прираст на населението в общината за периода от 2016 до 2019 г.

Година	Родени деца по постоянен адрес /данни от ГРАО/	Починали лица от община Сливен	Естествен прираст на 1 000 души	Средна възраст на майките при първо раждане (в години)
2016	1 458	1 750	-2,4	23,4
2017	1 620	1 737	-2,8	23,1
2018	1 557	1 764	-3,6	23
2019	1 480	1 747	-2,9	22,9

Статистиката от последното национално преброяване през 2011 г. сочи, че ромите са втората по големина етническа група в община Сливен. Общо 107 276 души са отговорилите на въпроса за самоопределяне, като 82,7 % /88 750 души/ от тях се самоопределят като българи, 11,3% /12 153/ - като роми, 3,9% /4 209/ се самоопределят като турци, 1,4% /1515/ – като други. В гр. Сливен живеят около 46,6% /5 666 души/ от самоопределилите се като роми в общината. Лицата от ромски произход в община Сливен представляват приблизително 59.3% от ромското население общо за областта.

Изводи за основните демографски проблеми в община Сливен:

- застаряване на населението в общината, най-вече в малките населени места и регресивен тип възрастова структура в резултат на отрицателна демографска тенденция;
- продължаващи миграционни процеси, поради съществуващи възможности за работа с по-високи доходи и по-добър стандарт в по-големите градове, столицата и извън страната;
- община Сливен е със смесен етнически състав на населението, нарастващ процент на ромско население и концентрация на етнически малцинства с дял значително превишаващ средния за страната.

2. Структура на образователната система

Осъществена е оптимизация на училищната мрежа в съответствие с демографските и социално-икономически промени в общината, с цел осигуряване възможност на всяко дете да получи съизмеримо по качество образование и повишаване ефективността на публичните разходи. С утвърдената общинска мрежа на детски градини, училища и обслужващи звена се удовлетворяват интересите на децата и техните родители.

Към настоящия момент на територията на общината функционират:

- 28 детски градини, от които 14 в гр. Сливен и 14 в населените места в общината /една от които е и средищна/.
- Училища:
 - неспециализирани: 2 начални училища; 21 основни /8 средищни, две от които са и защитени/; 5 средни; 9 гимназии /3 профилирани и 6 професионални/;
 - специализирани: спортно училище; училище по изкуствата /Национална художествена гимназия/.
- Обслужващи звена:
 - Център за подкрепа за личностно развитие - Детски комплекс – Сливен (ЦПЛР-ДК-Сливен);
 - Център за подкрепа за личностно развитие – център за кариерно ориентиране – Сливен (ЦПЛР-ЦКО-Сливен);
 - Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов” - гр. Сливен (ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов”);
 - Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Област Сливен (РЦПППО-Сливен).

2.1 Детски градини

Предучилищното образование се осъществява от детските градини, а задължителното предучилищно образование – и от училищата, които могат да осигурят условия за това. С влязлата в сила промяна в ЗПУО от края на м. септември 2020 г. се регламентира задължително предучилищно образование с навършване на 4 годишна възраст. Основно предизвикателство пред общината за следващите 3 години ще бъде осигуряването на необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст до началото на учебната 2023/ 2024 година. В следващите две таблици са представени данни за обхванатите в целодневни групи в детските градини и полудневни групи към детските градини и училищата деца за периода от учебната 2014/ 2015 година до настоящата учебна 2020/ 2021 година.

Учебна година	Брой деца в целодневни и полудневни групи към детските градини	Брой деца в полудневни групи към училищата
2014/ 2015	3 686	846
2015/ 2016	3 596	786
2016/ 2017	3 420	712
2017/ 2018	3 325	715
2018/ 2019	3 494	662
2019/ 2020	3 487	696

Наблюдава се тенденция на първоначално намаляване на броя на децата, посещаващи детските градини и училищата от учебната 2015/ 2016 година, последвано от постепенно повишаване на броя на обхванатите.

Данни към началото на учебната 2020/ 2021 година - детски градини

№	Наименование	Населено място	Брой групи	Брой деца	Численост на персонала			Достъпна архитектурна среда
					педагогически	непедагогически	общо персонал	
1	ДГ "Божур"	гр. Сливен	8	216	17.00	16.00	33.00	не
2	ДГ "Вержин и Хаик Папазян"	гр. Сливен	10	241	21.50	16.00	37.50	не
3	ДГ "Детски рай"	гр. Сливен	9	262	20.00	21.00	41.00	да
4	ДГ "Детство"	гр. Сливен	6	161	14.00	11.50	25.50	не
5	ДГ "Еделвайс"	гр. Сливен	6	162	9.25	14.50	23.75	да
6	ДГ "Елица"	гр. Сливен	10	269	18.50	22.50	41.00	не
7	ДГ "Звездица"	гр. Сливен	8	188	15.00	13.50	28.50	не
8	ДГ "Здравец"	гр. Сливен	4	81	9.00	7.25	16.25	да
9	ДГ "Зорница"	гр. Сливен	6	143	14.00	12.00	26.00	не
10	ДГ "Калина"	гр. Сливен	6	146	13.00	11.00	24.00	не
11	ДГ "Мак"	гр. Сливен	8	209	17.00	17.00	34.00	да
12	ДГ "Надежда"	гр. Сливен	6	161	11.00	16.00	27.00	да
13	ДГ "Синчец"	гр. Сливен	8	232	21.00	17.00	38.00	не
14	ДГ "Теменуга"	гр. Сливен	8	239	19.00	17.00	36.00	не
15	ДГ „Здравец“	гр. Кермен	2	60	4.00	6.50	10.50	не
16	ДГ „Иглика“	с. Бяла	1	12	2.00	2.00	4.00	не
17	ДГ „Зорница“	с. Гавраилово	2	55	4.00	4.50	8.50	не
18	ДГ „Пролет“	с. Гергевец	1	26	2.00	2.50	4.50	не
19	ДГ „Роза“	с. Желю войвода	3	76	5.00	6.00	11.00	да
20	ДГ „Ралица“	с. Злати войвода	2	51	3.00	2.25	5.25	не
21	ДГ „Радост“	с. Камен	1	29	2.00	3.50	5.50	не
22	ДГ „Снежанка“	с. Ковачите	1	14	2.00	1.00	3.00	не
23	ДГ „Минзухар“	с. Крушаре	4	98	9.00	7.50	16.50	не
24	ДГ „Слънце“	с. Новачево	1	7	2.00	1.50	3.50	да
25	ДГ „Слънчо“	с. Самуилово	4	103	7.00	5.50	12.50	не
26	ДГ „Перуника“	с. Сотиря	7	136	9.00	5.00	14.00	не
27	ДГ „Иглика“	с. Стара река	1	19	2.00	2.00	4.00	да
28	ДГ „Диляна“	с. Трапоклово	4	107	7.00	4.50	11.50	да
ОБЩО:			137	3 503	279.25	266.50	545.5	

Поетапно през последните две учебни години част от полудневните групи в детски градини в населените места бяха преобразувани в целодневни, а тенденцията е почти всички полудневни групи да бъдат трансформирани в целодневни.

Всички детски градини са общински и се помещават в специално построени или пригодени сгради за отглеждане и възпитание на децата до постъпването им в I клас. Към настоящия момент сградният фонд е достатъчен и отговаря на условията за цялостен, качествен и пълноценен образователен и възпитателен процес. Община Сливен работи по

подобряване на материалната база в детските градини, като приоритет през следващите три години ще бъде осигуряването на достатъчен капацитет за обхват на 4-годишните деца в задължително предучилищно образование. В десет детски градини има изградена достъпна архитектурна среда за нуждите на деца със специални образователни потребности.

Финансирането на детските градини се осъществява от държавния и от общинския бюджет. Разходите за детска грижа са се увеличили в годините. Необходимо е да се продължи модернизацията на материално-техническата база, както и моделирането ѝ с оглед привличане на все повече деца в детските градини, включително и тези със специфични образователни потребности.

2.2 Училища

В училището се обучават, възпитават и социализират деца в задължителна предучилищна възраст и ученици от I до XII клас при осигурени условия за завършване на клас и етап и/ или за придобиване на степен на образование. За периода от учебната 2014/ 2015 година до учебната 2019/ 2020 г. в училищата на територията на общината са обхванати ученици, както следва:

- учебна 2014/ 2015 година: 14 368;
- учебна 2015/ 2016 година: 14 707;
- учебна 2016/ 2017 година: 15 078;
- учебна 2017/ 2018 година: 14 893;
- учебна 2019/ 2020 година: 14 300.

Причините за вариращият брой на обхванатите ученици основно са протичащите механични процеси и естественото движение на населението в общината. От средата на 2017 г. действа Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на децата и учениците в образователната система, като резултатите от направените обходи по адреси показват, че по-голямата част от необхванатите деца и ученици са извън страната със своите родители.

Данни към началото на учебната 2020/ 2021 - училища

№	Училища	брой паралелки и ПГ	брой деца и ученици	Численост на персонала			Достъпна архитектурна среда
				педагогически	непедагогически	общо	
1	НУ "Васил Левски" гр. Сливен	12	274	19	7	26	да
2	СУ "Х.М.Пашов" гр. Сливен	17	327	35	9	44	не
3	ОУ "Христо Ботев" гр. Сливен	35	605	48	11	59	да
4	ОУ "Д-р Ив. Селимински" гр. Сливен	24	594	42	10	52	не
5	ОУ "Димитър Петров" гр. Сливен	21	451	42	9	51	да
6	СУ "Пейо Яворов" гр. Сливен	31	683	57	11.5	68.5	не
7	ОУ "Бр. Миладинови" гр. Сливен	59	1292	84	21	105	не
8	ОУ "П. Хитов" гр. Сливен	9	175	17	6	23	да
9	ОУ "Юрий Гагарин" гр. Сливен	37	834	62	16	78	да

№	Училища	брой паралелки и ПГ	брой деца и ученици	Численост на персонала			Достъпна архитектурна среда
				педагогически	непедагогически	общо	
10	ОУ "Св. св. Кирил и Методий" гр. Сливен	11	190	21.5	8	29.5	да
11	СУ "Йордан Йовков" гр. Сливен	13	262	31	9	40	не
12	СУ "К. Константинов" гр. Сливен	38	859	73	14	87	да
13	ОУ "Елисавета Багряна" гр. Сливен	30	657	56	11	67	да
15	ППМГ "Добри П. Чинтулов" гр. Сливен	35	892	64	14	78	да
16	ПППЗЕ "Захарий Стоянов" гр. Сливен	28	693	48.5	10	58.5	не
17	ПХГ "Д. Дамянов" гр. Сливен	7	157	12	4	16	не
18	ПГЕЕ "Мария Склодовска-Кюри", гр. Сливен	10	218	21	8	29	да
19	ПГИ "Проф. д-р Димитър Табаков", гр. Сливен	23	553	42	8	50	не
20	Професионална гимназия по механотехника гр. Сливен	24	487	47	19	66	да
21	ПГТО "Добри Желязков" гр. Сливен	15	359	29	7	36	да
22	ПГХТ "Академик Неделчо Неделчев", гр. Сливен	22	500	40	11	51	да
23	СПГСТ "Арх. Георги Козаров", гр. Сливен	7	178	17	8	25	не
24	НХГ "Акад. Д. Добрович" гр. Сливен	5	112	16	6	22	да
14	СУ "Димитър Рохов" гр. Сливен	13	297	39	8	47	не
25	ОУ "Св. Климент Охридски" с. Блатец	15	310	34	10	44	не
26	ОУ "Хаджи Димитър" с. Бяла	4	28	8.5	4	12.5	да
27	ОУ "Найден Геров" с. Гавраилово	11	237	25	7	32	не
28	ОУ "Д-р Петър Берон" с. Желю Войвода	8	166	17	5	22	да
29	ОУ "Братя Миладинови" с. Злати Войвода	6	108	10.5	3.5	14	не
30	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Камен	9	160	16.5	4.5	21	не
31	ОУ "Христо Смирненски" гр. Кермен	7	123	13	8	21	да
32	ОУ "Ч. Храбър" с. Крушаре	10	171	19	6.5	25.5	не
33	ОУ "Хр. Ботев" с. Самуилово	14	308	33.5	8	41.5	да

№	Училища	брой паралелки и ПГ	брой деца и ученици	Численост на персонала			Достъпна архитектурна среда
				педагогически	непедагогически	общо	
34	ОУ "Х. Димитър" с. Селиминово	11	232	21	8	29	да
35	ОУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Сотирия	20	414	32	13	45	да
36	ОУ "Васил Левски" с. Стара Река	4	50	8.5	4	12.5	не
37	ОУ "Св. П. Хилендарски" с. Тополчане	28	630	50	12	62	не
38	НУ "Хр. Ботев" с. Чинтулово	6	100	9	5	14	не
ОБЩО:		679	14 686	1 260.5	344	1 604.5	

2.3 Обслужващи звена

2.3.1 Център за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР-ДК)

Център за подкрепа за личностното развитие - Детски комплекс Сливен осигурява възможности за организирането на дейности, подкрепящи обучението и възпитанието на децата и учениците от община Сливен, както и дейности за развитие на техните интереси и способности. С Решение № 394 от 31.08.2016 г. на Общински съвет - Сливен се регламентира дейността му по смисъла на чл. 49, ал.1, т.1 от ЗПУО, а именно за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

През последните няколко учебни години броят на децата и учениците включени в групи е както следва:

- 2014/ 2015: 826 деца и ученици в 91 групи
- 2015/ 2016: 806 деца и ученици в 84 групи
- 2016/ 2017: 678 деца и ученици в 82 групи
- 2017/ 2018: 788 деца и ученици в 63 групи
- 2018/ 2019: 639 деца и ученици в 63 групи
- 2019/ 2020: 676 деца и ученици в 58 групи
- 2020/ 2021: 685 деца и ученици в 57 групи

2.3.2 Център за подкрепа за личностното развитие – център за кариерно ориентиране гр. Сливен (ЦПЛР-ЦКО-Сливен)

Център за подкрепа за личностното развитие – център за кариерно ориентиране в гр. Сливен е създаден по проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран от ОП програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. След приключване на проекта с цял запазване на създадения център, в края на 2017 г. Общински съвет – Сливен гласува предложението на кмета на общината за разкриване на общински център по смисъла на чл. 49, ал.1, т.2 от ЗПУО. Финансирането на ЦПЛР-ЦКО се извършва със средства от държавния бюджет – Министерство на образованието и науката чрез бюджета на община Сливен и с дофинансиране от общинския бюджет.

Центърът осъществява следните дейности:

- подпомага интелектуалното, емоционалното развитие и професионално насочване на учениците в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите;

- съдейства за ранното откриване на заложите на учениците, стимулира познавателните интереси и творческите способности и насърчава тяхното развитие и реализация;
- подпомага професионалната насоченост и придобиването на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация;
- подпомага формирането на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот.

2.3.3 Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов”

В Центъра специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов” гр. Сливен се обучават ученици с умерена и тежка степен на интелектуален дефицит и с множество увреждания чрез придобиване на ключови компетентности за независим живот. Всички ученици са постъпили в центъра след осъществяване и изчерпване на всички възможности за интеграция в общообразователна среда.

2.3.4 Целодневна група за деца с множествени увреждания

Към детска градина „Зорница” в гр. Сливен е обособена целодневна група за деца с множествени увреждания, в която работят специални педагози и медицинско лице. Тази група е единствена за област Сливен, а съгласно Държавния образователен стандарт за приобщаващо образование допустимия максимален брой деца е 6.

През учебната 2016/ 2017 година броят на децата посещаващи групата е 9, през учебната 2017/ 2018 година техният брой е бил 6, през учебната 2018/ 2019 година – 8, през учебната 2019/ 2020 година броят им отново е бил 6, а през настоящата учебна 2020/ 2021 година в групата са записани 5 деца на възраст 4 и 5 години.

Тежестта на уврежданията сериозно затруднява вграждането на децата в ранна детска възраст в общообразователна детска градина, където броят на децата често е над максимално допустимия.

2.3.5 Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - Област Сливен

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - област Сливен (РЦПППО-Сливен) е държавно специализирано обслужващо звено към Министерство на образованието и науката с основна задача да осигурява изпълнението на държавната политика за приобщаващо образование, равен достъп и архитектурно достъпна среда, методическа подкрепа и квалификация на деца и ученици със специални образователни потребности. РЦПППО-Сливен е институция с водеща роля в подпомагане образователната и професионална подготовка и пълноценното социализиране на децата и учениците със СОП.

Информация за дейността на различните специалисти, включени в екипа на Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование – област Сливен:

Ресурсен учител:

- Включване на детето в училищния живот на класа/ групата;
- Подпомагане на обучението: индивидуално или в рамките на класа;
- Изготвяне на индивидуални образователни програми;
- Провеждане на консултации с родители и учители;
- Откриване и развиване на потенциала на детето.

Психолог:

- Консултации;
- Съдействие на детето за адаптация към училищната среда;
- Откриване на причините за обучителните затруднения;
- Препоръки за работа;

- Изготвяне на индивидуална психологична карта за работа, според способностите на детето;
- Проследяване развитието на детето.

Логопед:

- Индивидуален подход към всяко дете;
- Проследяване и консултиране по отношение на говорното и езиковото развитие на детето;
- Индивидуални препоръки към родители и учители;
- Изготвяне на програма за езиково-говорното и цялостното развитие на всяко дете;
- Използване на специални материали.

Рехабилитатор на слуха и говора – работи с деца и ученици с нарушен слух:

- Развитие на слуховата функция;
- Развитие на умения за правилно речево произношение (постановка, корекция, автоматизация на речеви звукове);
- Рехабилитация след кохлеарна имплантация;
- Провеждане на консултативна дейност с деца, ученици, родители и учители.

Педагог зрителино затруднени /работи с деца и ученици със зрителни затруднения/:

- консултативна дейност с родителите, децата и учениците;
- диагностика на зрителните нарушения на децата и учениците.

III. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА В УЧИЛИЩА, ДЕТСКИ ГРАДИНИ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1. Ученици с изяви дарби

Съгласно §1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование "Дете или ученик с изяви дарби" е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

Насърчаването на творческите заложби и потребности на деца с изяви дарби на територията на община Сливен е на основание Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изяви дарби, като акт на Министерски съвет и Наредбата за условията и реда за отпускане на стипендии и финансово стимулиране на деца и младежи с изяви дарби от Община Сливен, като акт на Общински съвет - Сливен.

Със Заповед на кмета на Община Сливен е определена експертно - консултативна комисия за приемане и разглеждане на постъпилите в общината документи за финансово подпомагане на деца, съгласно Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изяви дарби (НУРОЗДИД). Всяка година Министерски съвет приема с решение Програма на мерките за закрила на деца с изяви дарби, която включва националните и международните конкурси, олимпиади и състезания, за които се прилагат мерките за закрила на деца с изяви дарби по наредбата чрез еднократно финансово подпомагане и стипендии.

С Решение на Общински съвет – Сливен за мандат от четири години се избира комисия по стипендиите, която оценява и извършва подбор на постъпилите искания за отпускане на стипендии или финансово стимулиране по Наредбата за условията и реда за отпускане на стипендии и финансово стимулиране на деца и младежи с изяви дарби от Община Сливен. Всяка година кметът внася за утвърждаване от Общински съвет – Сливен Програма с мерките и финансирането по Наредбата.

2. Брой деца и ученици в риск

По смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование §1, т. 6 от Допълнителните разпоредби, „Деце или ученик в риск“ е дете или ученик:

- а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;
- б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;
- в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

При поддържането на Регистъра на децата и учениците в риск (респ. Регистър на застрашените от отпадане деца и ученици) директорите на училища и детски градини се позовават на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и § 1, т. 11 от неговите Допълнителни разпоредби, съгласно който „Деце в риск“ е дете:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа.
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му.
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие.
- г) което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист.
- д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище”.

Наличието на рискови фактори се установява със съдействието на класните ръководители. Основанията за риск поставят (или при определени условия биха поставили) детето/ ученика в позиция на уязвимост и е предпоставка за отпадане от образователната система.

3. Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП) в детските градини и училищата

Анализът показва, че в детските градини и училищата преобладават деца и ученици с диагнози като детска церебрална парализа, генерализирано разстройство в развитието, лека умствена изостаналост, разстройство в развитието на училищните умения, смесено разстройство на училищните умения, разстройство в развитието на речта и езика, деца от аутистичния спектър и деца и ученици с различни видове разстройства – на речта, на развитието, психологични.

Децата и учениците, на които е извършена оценка на образователните потребности и са насочени за обучение в център за специална образователна подкрепа или специализираната група в ДГ „Зорница” са предимно с водещи диагнози умерена умствена изостаналост, генерализирано разстройство в развитието/детски аутизъм, които най-често са комбинирани с други придружаващи диагнози, както и децата са с множество увреждания.

Ресурсното подпомагане се извършва чрез назначени към училища и детски градини специалисти, както и със съдействието на РЦПППО-Сливен.

УНИЦЕФ в партньорство с Община Сливен реализира проекта „Заедно от детската градина”, дейностите по който включваха назначаване и заплащане по бюджета на проекта на специалисти (логопеди и психолози) в няколко детски градини в гр. Сливен, **изграждане на ресурсен кабинет в Детска градина „Синчец”, Предоставяне на консултативна, експертна и методическа подкрепа и обучение на персонала в детските градини, провеждане на срещи и супервизии. Бяха проведени дейности по ранното оценяване на**

децата от 3 години до 3 години и 6 месеца чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.

Данни за учебната 2020/ 2021 година – детски градини

№	Наименование	Населено място	Брой деца		
			в риск	със СОП	с множество и тежки увреждания
1	ДГ "Божур"	гр. Сливен	0	0	0
2	ДГ "В. и Х. Папазян"	гр. Сливен	10	8	0
3	ДГ "Детски рай"	гр. Сливен	0	6	0
4	ДГ "Детство"	гр. Сливен	0	2	0
5	ДГ "Еделвайс"	гр. Сливен	0	0	0
6	ДГ "Елица"	гр. Сливен	0	2	0
7	ДГ "Звездица"	гр. Сливен	0	2	0
8	ДГ "Здравец"	гр. Сливен	0	2	0
9	ДГ "Зорница"	гр. Сливен	0	1	7
10	ДГ "Калина"	гр. Сливен	0	0	0
11	ДГ "Мак"	гр. Сливен	0	1	0
12	ДГ "Надежда"	гр. Сливен	-	-	-
13	ДГ "Синчец"	гр. Сливен	0	15	0
14	ДГ "Теменуга"	гр. Сливен	0	4	1
15	ДГ „Здравец“	гр. Кермен	0	5	0
16	ДГ „Иглика“	с. Бяла	0	0	0
17	ДГ „Зорница“	с. Гавраилово	0	1	0
18	ДГ „Пролет“	с. Гергевец	0	0	0
19	ДГ „Роза“	с. Желю войвода	0	0	0
20	ДГ „Ралица“	с. Злати войвода	0	1	0
21	ДГ „Радост“	с. Камен	0	0	0
22	ДГ „Снежанка“	с. Ковачите	0	0	0
23	ДГ „Минзухар“	с. Крушаре	2	1	0
24	ДГ „Слънце“	с. Новачево	0	0	0
25	ДГ „Слънчо“	с. Самуилово	0	0	0
26	ДГ „Перуника“	с. Сотиря	0	0	0
27	ДГ „Иглика“	с. Стара река	0	0	0
28	ДГ „Диляна"	с. Трапоклово	3	0	0
ОБЩО:			15	51	8

Данни за учебната 2018/ 2019 година - училища

№	Наименование	Населено място	Брой ученици			
			с изявени дарби	в риск	със СОП	с множество и тежки увреждания
1	НУ "Васил Левски"	гр. Сливен	2	0	3	1
2	СУ "Хаджи Мина Пашов"	гр. Сливен	22	35	23	4
3	ОУ "Христо Ботев"	гр. Сливен	10	7	19	0

№	Наименование	Населено място	Брой ученици			
			с изяви дарби	в риск	със СОП	с множество и тежки увреждания
4	ОУ "Д-р Иван Селимински"	гр. Сливен	15	0	0	0
5	ОУ "Димитър Петров"	гр. Сливен	5	0	10	0
6	СУ "Пейо Яворов"	гр. Сливен	0	14	21	1
7	ОУ "Братя Миладинови"	гр. Сливен	0	0	4	0
8	ОУ "Панайот Хитов"	гр. Сливен	0	1	17	3
9	ОУ "Юрий Гагарин"	гр. Сливен	0	0	10	2
10	ОУ "Св.св.Кирил и Методий"	гр. Сливен	0	42	7	0
11	СУ "Йордан Йовков"	гр. Сливен	20	8	30	3
12	СУ "К. Константинов"	гр. Сливен	0	0	23	2
13	ОУ "Елисавета Багряна"	гр. Сливен	6	21	9	0
14	ППМГ "Добри Чинтулов"	гр. Сливен	0	0	0	0
15	ПГПЗЕ "Захарий Стоянов"	гр. Сливен	10	8	0	0
16	ПХГ "Дамян Дамянов"	гр. Сливен	0	0	6	0
17	ПГЕЕ "Мария Склодовска-Кюри"	гр. Сливен	0	91	2	0
18	ПГИ "Проф. д-р Димитър Табаков"	гр. Сливен	54	12	0	13
19	Професионална гимназия по механотехника	гр. Сливен	0	0	0	0
20	ПГТО "Добри Желязков"	гр. Сливен	9	13	3	3
21	ПГХТ "Акад. Неделчо Неделчев"	гр. Сливен	0	3	1	17
22	СПГСГ "Арх. Георги Козаров"	гр. Сливен	0	1	1	0
23	НХГ "Акад. Д. Добрович"	гр. Сливен	2	0	0	0
24	СУ "Димитър Рохов"	гр. Сливен	20	7	5	0
25	ОУ "Св.Климент Охридски"	с. Блатец	0	47	7	0
26	ОУ "Хаджи Димитър"	с. Бяла	0	0	1	0
27	ОУ "Найден Геров"	с. Гавраилово	0	13	3	0
28	ОУ "Д-р Петър Берон"	с. Желю войвода	0	16	0	0
29	ОУ "Братя Миладинови"	с. Злати войвода	0	8	0	0
30	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	с. Камен	0	10	1	0
31	ОУ "Христо Смирненски"	гр. Кермен	0	14	4	0
32	ОУ "Черноризец Храбър"	с. Крушаре	0	15	1	1
33	ОУ "Христо Ботев"	с. Самуилово	0	0	25	0
34	ОУ "Хаджи Димитър"	с. Селиминово	0	17	5	0
35	ОУ "Св. Паисий Хилендарски"	с. Сотиря	0	7	13	0
36	ОУ "Васил Левски "	с. Стара река	0	2	2	0
37	ОУ "Св. Паисий Хилендарски"	с. Тополчане	0	162	6	2
38	НУ "Христо Ботев"	с. Чинтулово	0	10	5	0
ОБЩО:			175	584	267	52

4. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие

Законът за предучилищното и училищното образование регламентира подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование. Тя се предоставя в съответствие с индивидуалните им образователни потребности и осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в детските градини и училищата работят психолог или педагогически съветник, логопед, социален работник и ресурсни учители.

Подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна и се осигурява там, където са детето и ученикът – в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие. Общата подкрепа за личностно развитие включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, чрез обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца и ученици, с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците - взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда;
- занимания по интереси - организират се за развитие на способностите и компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
- библиотечно-информационно обслужване - осигурява се чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация;
- грижа за здравето - осигурява се чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди - за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, като израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа - превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности; диагностика на комуникативните нарушения; корекционно-терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения.

5. Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявиени дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика, като включва следните дейности:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- допълнителни консултации по учебни предмети, извън редовните учебни часове;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

IV. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА В ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

1. Център за подкрепа за личностното развитие – Детски комплекс – Сливен

Център за подкрепа за личностно развитие - Детски комплекс - Сливен осъществява общинската политика за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от 5 до 18 годишна възраст в община Сливен, като организира и провежда дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Специално внимание се обръща на работата с деца със специални образователни потребности и деца в неравностойно социално положение, като за целта се търси подкрепата на неправителствени организации, на родителите, на местната власт.

Подкрепата включва занимания по интереси и се предоставя чрез:

- проучване на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците и създаване на условия за тяхното пълноценно развитие и изява на общинско, областно, национално и международно ниво;

- организиране и провеждане на занимания в групи по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта;
- организиране на образователна, творческа, спортна дейност за деца и ученици на общинско, областно, национално и международно равнище, включително и през ваканциите;
- участие в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;
- индивидуална работа с децата и учениците с изявени дарби;
- съгласуване на формите за педагогическо въздействие с потребностите на децата и учениците и съхраняване на българската национална култура и традиции.

1.1. Кадрови ресурси и материална база

➤ Учители:

№	Педагогически персонал	Пол		Възраст				Образование	
		М	Ж	до 40 год.	до 50 год.	до 60 год.	над 60 год.	Бакалавър	Магистър
1	Учители	-	6,5	2	2	2	0,5	-	6,5
2	Заместник директор	-	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5
3	Директор	1	-	-	-	-	1	-	1
Общо		1	7	2	2	2	2	0	8

➤ Служители:

№	Непедагогически персонал	Пол		Възраст				Образование	
		М	Ж	до 40 год.	до 50 год.	до 60 год.	над 60 год.	Средно специално	Висше магистър
1	главен счетоводител	0,5	-	-	-	-	0,5	-	0,5
2	технически организатор		1	1		-			1
3	касиер	-	1	-	-	1	-	1	-
4	домакин	-	1	-	-	1	-	1	-
5	обслужващ персонал	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5	-
6	шофьор	1	-	-	-	1	-	1	-
7	чистач	-	1	-	1	-	-	1	-
Общо		2	4	1	1	3,5	0,5	4,5	1,5

➤ Вътрешно училищни квалификационни дейности:

№	Тема / Форма	Целева група	Брой участници	Срок
1	Проучване на желанието на педагогическия и непедагогическия персонал за вътрешна и външна квалификация чрез анкети и въпросници.	учители, административен персонал	13,5	В началото на учебната година и при обявени курсове и обучения от сертифицирани организации

№	Тема / Форма	Целева група	Брой участници	Срок
2	Изготвяне на анализ на потребностите от обучение на персонала.	учители	13,5	В началото на учебната година
3	Периодично запознаване на персонала с квалификационни програми на РИО на МОН, на обучителни организации и институции и Общинската програма за квалификация на учителите.	служители	13,5	септември, януари
4	Създаване на библиотечния фонд с методическа и педагогическа литература, обсъждане на учебни програми и публикации.	всички учители от методическо обединение	8	по план на методическо обединение
5	Вътрешни дискусии по основните проблеми в обучението на талантивите и даровити деца. Предлагани теми: „Култивиране на вяра в себе си у младия човек чрез възпитание и загриженост на семейната среда.” „Влияние на сценичните изяви върху формиране на миогледа на младия човек.” „Особености в педагогическата практика на специалистите-учители от ДК” „Учители в ИПУ, училище, родители - заедно в процесите на обучението и възпитанието на младия човек .”	всички учители	8	по план на методическо обединение
6	Организиране на „Дни на отворените врати” за наблюдение на уроци на учителите и продукции на школите.	учители и родители	4	декември, май-юни
7	Интерактивни практики в обучението-ефективни традиционни и иновационни техники. Представяне на уроци.	учители от приоро-научното направление	4	по план на учителите
8	Активно използване на възможностите, които се предоставят от МОН и други ведомства за работа по проекти, касаещи подобряване качеството на образователния процес. Обсъждане на възможности за участие в проекти.	всички учители	8	постоянен при стартиране на програми
9	Оказване на методическа и педагогическа помощ на нови колеги.	новоназначени учители	1	постоянен

➤ **Извънучилищни квалификационни дейности:**

№	Тема	Брой участници	Обучител/ Обучителна институция	Място на провеждане	Срок / период на провеждане
1	Проучване на желанията на учителите и непедagogическия персонал за участие във външни квалификационни форми.	13	По подадена заявка	ЦПЛР-ДК-Сливен	септември
2	Създаване на партньорски отношения и развитие на сътрудничеството с други извънучилищни педагогически учреждения от страната, засилване на интеграционните връзки и утвърждаване на контакти между творческите състави.	6	Между учителите със сродни школи	ЦПЛР-ДК-Сливен	януари, юни
3	Проект: "Квалификация на педагогическите специалисти".	3	Лицензирани обучители	Сливен	по проекта
4	Осигуряване на информационни бюлетини за участие на учителите в квалификационни форми за повишаване на квалификацията и придобиване на професионално – квалификационни степени.	8	По програмата на МОН и лицензирани фирми	Сливен	октомври и януари
5	Развитие на сътрудничество между образователни институции и известни личности от различни области на познанието, чрез създаване на допълнителна система за комуникации, обмен на информация и свободен обмен на идеи, опит и положителни практики.	8	По школи индивидуални контакти		през учебната година
6	Обмяна на опит, чрез участия в национални и международни конкурси, състезания и фестивали.	13	По плана за изяви на ДК		целогодишно
7	Придобиване на V и IV квалификационна степен 1 учител – V степен 2 учители IV степен	3	Преподаватели	ИПКУ, Стара Загора	по график на ИПКУ
8	Участия в обучителни семинари и курсове на външни организации, чрез попълване на заявка-за участие при спазване процедурите на ИСФУК.	4	Според предложението на учителите	Според предложение на учителите	целогодишно по подадените заявки

➤ **Учебно-техническа и материална база:**

№	Наименование	Брой
1	Лаптоп	3
2	Компютърни системи	12
3	Фотометър	1
4	Теодолит с тринога	1
5	Телескопи: Огледален телескоп 15 см Телескоп 15 см Касагрен Телескоп с принадлежности 100/ 100 см Телескоп любител 10 см Телескоп опростен 6 см руски Телескоп телементор 63 см	6
6	Цифрова копирна машина	1
7	Агрегат портативен 8 HP	1
8	Пиано	3
9	Телевизори	2
10	Проектор мултимедиен	2
11	Видео камера - Sony	1
12	Плотер "Роланд ДХУ - 1100	1
13	Стабилизиращ токоизправител	5
14	Принтери / лазерен/	6
15	Скенер HP	1
16	Усилвател с микрофон и кабел и озвучаващо тяло с пулт и тонколони	2
17	DVD с-ма LG с кабел	1
18	Цветен лазерен принтер	1
19	Panasonic с 3 тонколони	1
20	DVD филми	80
21	Бяла дъска 120/180	1
22	Обувки – танцови за ДТА „Тракийче“	
23	Сценични костюми /ДТА „Тракийче, Балет „Грация“	
24	Фотоапарат	1

➤ **Състояние на сградния фонд:**

Сградата на ЦПЛР-ДК е построена през 1925 год., като частен дом и се състои от три етажа. През 1947 г. е предоставена за реализиране на дейности за развиване способностите и компетентностите на децата и учениците чрез създаване на условия за тяхното пълноценно развитие и изява. Към момента е публична общинска собственост и е паметник на културата. В добро състояние е, но се нуждае от частични ремонтни дейности по фасада, покрив и кабинети. В сградата са разположени пет учебни стаи и осем специализирани кабинета.

Върху покривната конструкция на основната сграда на ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“ е изградена наблюдателна площадка с три стаи и монтиран телескоп. Тя е в недобро добро състояние и за да бъде ефективно използвана в дългосрочен план се нуждае от основен ремонт.

1.2 Финансиране

ЦПЛР-ДК е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити на Община Сливен. По план средствата се осигуряват от държавния и общинския бюджет.

Средствата от местната дейност са за издръжка, дофинансиране на заплати и осигуровки, обезщетения и присъщи разходи.

- Участие в програми за финансиране : Годишна програма от МОН по Министерско постановление ПМС № 36 / 20.02.2015 г.;
- Даване на обекти под наем: почасово ползване на кабинет;
- Дарения;
- Възможност за реализиране на допълнителни приходи: почасово ползване на кабинет, дейност регламентирана по Наредбата за определяне и администрирането на месните такси и цени на услуги и предоставяне на права на територията на Община Сливен.

1.3 Извършвани дейности

Образователната дейност в ЦПЛР-ДК се осъществява съгласно План за обучение, като се спазва типовия план за обучение, регламентиран в ДОС за приобщаващото образование в следните области: научно-познавателна и приложно-техническа, художествено – творческа и физическа култура, спорт и туризъм.

ЦПЛР-ДК осъществява следните дейности:

- подпомага интелектуалното, емоционалното и физическото развитие и социалната реализация на децата и учениците в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите;
- съдейства за ранното откриване на заложбите на децата и учениците, стимулира познавателните интереси и творческите способности и насърчава тяхното развитие и реализация;
- подпомага професионалната насоченост и придобиването на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация;
- подпомага формирането на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;
- изгражда у децата навици за здравословен начин на живот, устойчивост и неподатливост на множеството вредни влияния и рискови фактори, на които са изложени.
- съдейства за придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорно гражданско участие;
- съдейства за формирането на толерантност и уважение към правата на децата, учениците и хората с увреждания;
- подпомага познаването на националните, европейските и световните културни ценности и традиции и формира приобщаване към националните и общочовешки ценности;
- осъществява информационна и консултантска дейност с ученици, учители и родители за видовете занимания по интереси и дейности за подкрепа за личностно развитие, за съдържанието и условията на работа в тях;
- организира колективни и индивидуални, постоянни и временни организационни педагогически форми и изяви на ученици на общинско, регионално и национално равнище;
- стимулира ученици и учители за постигнати високи резултати в провежданите учебни и творчески дейности;
- организира и координира национални и международни изяви на деца и ученици;
- разработва и участва в национални и международни проекти;
- участва със свои представители в национални и международни инициативи.

- съдейства за съхраняването и утвърждаването на българската национална идентичност и поддържа, управлява и развива архивното дело и предоставеното документално наследство, книжовни и литературни ценности;
- осъществява институционално взаимодействие с местна власт, училища и детски градини, сродни организации, НПО, родителска общност.

Принципите, на които се основава дейността са:

- Свободния избор и доброволното участие на всички деца и ученици без разлика на пол, вероизповедание, етническа принадлежност, социално състояние и др.;
- Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- Равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на обучението в ЦПЛР-ДК;
- Запазване и развитие на българската образователна традиция;
- Хуманизъм и толерантност;
- Съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- Иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- Прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на ЦПЛР- ДК;
- Автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;

Учебният процес се организира и провежда в организационни педагогически форми.

Дейностите в организационните педагогически форми са:

- Масови – прояви и публични изяви: конкурси, състезания, фестивали, изложения, прегледи, олимпиади, турнири, игри, празници, образователни, концертни и развлекателни програми, други;
- Групови – школи, клубове, състави, ансамбли, хорове, секции, отбори, кръжоци, експедиции с учебна цел и други;
- Индивидуални – работа с напреднали и изявени деца и ученици от постоянните групи за обучение; с деца и ученици със специални образователни потребности, с деца и ученици в школи по индивидуални музикални инструменти и други.

Обучението в организационните педагогически форми се осъществява в група или в групи, формирани с деца и ученици от една и съща или от различна възраст в зависимост от плана за обучение, от организационно-педагогическата форма и от степента на подготовка на децата и учениците. През ваканциите се формират временно действащи групи за работа с деца и ученици, необхванати в постоянните групи, в съответствие с желанията на децата и възможностите на ЦПЛР-ДК.

Резултатите от дейностите на организационните педагогически форми се представят пред родителите и обществеността на публични изяви с регионален, национален или международен характер.

При осъществяването на учебно-възпитателния процес се стимулира творческия подход, екипната работа, прилагането на интерактивни методи и съвременни информационни технологии. Програмите по различните дисциплини са отворени, мобилни и вариативни и са съобразени с аудиторията, за която са предназначени, а организационните форми на работа отговарят на спецификата на конкретната дейност и предпочитанията на деца и ученици.

Участието на децата в различните форми на дейност, спомага за творческото им развитие и формиране на полезни умения и компетенции за успешна личностна реализация. ЦПЛР-ДК все повече се превръща в социално сигурна среда за общуване на децата и място за алтернативната им заетост в борбата срещу негативите на обществото ни, които все по-драстично нарастват: агресивност, насилие, наркомания, проституция, алкохолизъм.

Наред със задължителния учебно-възпитателен процес, обвързан със задължителната преподавателска норма на учителите и учебните програми, ЦПЛР-ДК е домакин на национални конкурси и организатор на много общински конкурси. Художественотворческите състави непрекъснато присъстват в културния афиш на Сливен.

Учениците от школите на ЦПЛР-ДК са носители на престижни награди от национални и международни конкурси, фестивали и състезания, като доказателство за високия професионализъм на учителите, които работят в ЦПЛР-ДК.

Основният вид дейност в ЦПЛР-ДК е педагогическа. Всички ръководители на школи са с педагогическа правоспособност и изпълняват задължителна преподавателска норма 700 часа.

1.5. Разпределение на часовете по организационно педагогическите форми за учебната 2020/2021 г.

I. Ръководители на щат:

1. Компютърен свят с ръководител ст. учител Георги Иванов

№	Наименование	Бр. учебни седмици/ часове	Общо часове
1	Временно ваканционна група	2 x 20	40
2	Временно ваканционна група	2 x 16	32
ОБЩО:			72

2. Астрономия с ръководител ст.учител Диана Кирякова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/ часове	Общо часове
1	Астрономия	36 x 4	144
2	Астрономия	36 x 2	72
3	Временно годишна група	4 x 8	32
4	Временно ваканционна група	2 x 15	30
5	Индивидуална работа	36 x 2	72
ОБЩО:			350

3. Астрономия с ръководител, ст.учител Диана Кирякова $1/2$ норматив за зам.директор/

№	Наименование	Бр. учебни седмици/ часове	Общо часове
1	Астрономия	32 x 2	64
2	Временно ваканционна група	2 x 4	8
ОБЩО:			72

4. Астрономия ст. учител Диана Кирякова групи и часове над задължителния норматив:

№	Наименование	Бр. учебни седмици/ часове	Общо часове
1	Астрономия	36 x 2	72
2	Астрономия	36 x 2	72
ОБЩО:			144

5. Компютърни и интернет технологии с ръководител ст. учител Десислава Дянкова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	ИТ и комп. моделиране - 1	32 x 2	64
2	ИТ и комп. моделиране - 2	32 x 2	64
3	ИТ и комп. моделиране - 3	32 x 2	64
4	Компютърни и интернет технологии-1	34 x 2	68
5	Компютърни и интернет технологии-2	34 x 4	136
6	Компютърни и интернет технологии-3	34 x 4	136
7	Индивидуална работа	36 x 2	72
8	Вр. годишна 1 група	4 x 6	24
9	Вр. ваканционна 1 група	2 x 16	32
10	Вр. ваканционна 1 група	2 x 20	40
		ОБЩО:	700

6. Математика с ръководител ст. учител Венета Кирова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Забавна математика-1 – 4 клас	32 x 2	64
2	Забавна математика-2 – 4 клас	32 x 2	64
3	Забавна математика-3 – 4 клас	32 x 2	64
4	Забавна математика-4 – 7 клас	36 x 2	72
5	Забавна математика-5 – 7 клас	36 x 2	72
6	Временно ваканционна група	1 x 14	14
		ОБЩО:	350

7. Изобразително изкуство с ръководител ст. учител Снежина Великова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Рисуване	32 x 4	128
2	Рисуване	32 x 4	128
3	Изобразително изкуство 1	34 x 4	136
4	Изобразително изкуство 2	34 x 4	136
5	Временно ваканционна група	2 x 20	40
6	Временно ваканционна група	2 x 20	40
7	Временно годишна група	2 x 10	20
8	Индивидуална работа	36 x 2	72
		ОБЩО:	700

8. Мажоретен състав и Модерен балет „Грация” с ръководител ст. учител Юлия Кирова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове:
1	Мажоретен състав – II равнище	36 x 4	144
2	Модерен балет – III равнище	36 x 6	216
3	Модерен балет – III равнище	36 x 6	216
4	Временно годишна група	2 x 16	32
5	Временно ваканционна	1 x 20	20
6	Индивидуална работа	36 x 2	72
		ОБЩО:	700

9. Класически Детски хор „Дружна песен“ с ръководител Пепа Милева

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Подг. хор на КДХ „Дружна песен“ – I равнище	32 x 2	64
2	Подг. хор на КДХ „Дружна песен“ – I равнище	32 x 2	64
3	Подг. хор на КДХ „Дружна песен“ – II равнище	36 x 4	144
4	Класически детски хор „Дружна песен“ – III равнище	36 x 4	144
5	Класически детски хор „Дружна песен“ – III равнище	36 x 4	144
6	Временно годишна група	4 x 8	32
7	Временно ваканционна група	2 x 18	36
8	Индивидуална работа	36 x 2	72
		ОБЩО:	700

10. Модерен балет – ст. учител Юлия Кирова – часове над задължителния норматив:

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Аеробика – сб. подг. от ДГ „Мак“	32 x 2	64
		ОБЩО:	64

11. Детско юношески танцов ансамбъл „Тракийче“ – ст. учител Виолина Попова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	ДЮФА – подготвителна група	32 x 4	128
2	ДЮФА – „Тракийчета“	35 x 6	210
3	ДЮФА – „Тракийци“	35 x 6	210
4	Временно ваканционна	2 x 20	40
5	Временно ваканционна	2 x 20	40
6	Индивидуална работа	36 x 2	72
		ОБЩО:	700

12. Детски юношески танцов ансамбъл „Тракийче“ – ст. учител Виолина Попова – часове над задължителния норматив:

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	ДЮФА – „Тракийчета“	36 x 2	72
		ОБЩО:	72

II. Ръководители по граждански договор**1. ДЮФА „Тракийче“ – ръководител Михаил Чанев**

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	ДЮФА – Концертен състав-1	36 x 6	216
2	ДЮФА – Концертен състав-2	36 x 2	72
		ОБЩО:	288

2. Математика – ст. учител Петя Дунчева

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Забавна математика-6 - II клас	32 x 3	96
2	Забавна математика-7 - II клас	32 x 3	96
ОБЩО:			192

3. Математика – ст.учител Елена Миткова:

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Забавна математика-8 - III клас	32 x 3	96
2	Забавна математика-9 - III клас	32 x 3	96
ОБЩО:			192

4. Битов хор - ръководител Велина Стайкова

№	Наименование	Бр. учебни седмици/часове	Общо часове
1	Битов хор	32 x 4	128
ОБЩО:			128

Със Заповед на Кмета на Община Сливен и във връзка с Правилата за организиране и провеждане на Ученически игри, както и финансов план приложен към тях, утвърдени със заповед на Министъра на образованието и науката, на ЦПЛР – ДК Сливен, се възлага цялостната организация по подготовката и провеждането на Общински кръг на „Ученически игри”. Те са най-мощните и масови спортни състезания, заложи в Националния спортен календар на Министерството на образованието и науката и Министерството на младежта и спорта, като преминават през училищен, общински, областен, зонален кръг и финални състезания /Републикански кръг/. Правилата по организиране, провеждане и финансиране на различните кръгове от „Ученически игри”, са определени, съгласувани и наблюдавани от Министерството на младежта и спорта. Общинският кръг се финансира, организира и провежда от Община Сливен. Средствата за всички пътувания на класиралите се и добили право на участие в Областен, Зонален и Финален /републикански/ кръг се осигуряват от общината.

Ученически игри – общински кръг е най-масовото спортно състезание на територията на Община Сливен в 8 вида спорт (шахмат, бадминтон, тенис на маса, лека атлетика, хандбал, баскетбол, волейбол и футбол) в 3 възрастови групи / 5-7; 8-10; 11-12 клас/, в което вземат участие всички училища от гр.Сливен и няколко училища от малки населени места на територията на Общината.

2. Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власки Шуманов”

Специфика на образователно-възпитателния процес при работа с ученици с различни диагнози е максималното прилагане на индивидуален подход към всяко дете, съобразен с неговите потенциални способности и потребности. Всички ученици се обучават по индивидуални образователни програми, съставени от екипите за подпомагане на обучението и възпитанието на ученици със специални образователни потребности в центъра.

Позитивният напредък на учениците е резултат от квалификацията на педагогическите специалисти. Като доказано ефективна практика в обучението и възпитанието на деца с множество увреждания се прилагат елементи от методиката на Мария Монтесори. Учителите изработват широк спектър от индивидуални нагледни средства и манипулативни, изготвят работни листи по всички учебни предмети, съобразявайки се с индивидуалните възможности и потребности на децата. В образователно-възпитателния процес се използват интерактивни методи, работа по групи, обучение чрез игра и възможностите на компютърните технологии.

В подготовката на учебните часове активно се използват интернет сайтове с образователна тематика. Училището разполага с компютърна зала, която се използва ефективно в образователно-възпитателния процес.

Политика на центъра е въвеждане на правила във всяка класна стая, залите и физкултурния салон. Този подход е ефективна стъпка към адекватната социализация на децата с увреждания. Учениците сами определят правилата във всеки клас. Стараят се да проявяват критичност и самокритичност. Изграждат умения за работа в екип.

Възможностите на психомоторната и сензомоторната зала, кабинетите по арттерапия, социални умения и кинезитерапия обезпечават реализирането на комплексния подход при работата по индивидуалните образователни програми на всеки ученик. Екипът от специалисти /специални педагози, психолог, логопед, арттерапевт, кинезитерапевт/ осигурява необходимата за всеки ученик подкрепа, като в специално изградена мултифункционална зала психологът прилага пясъчна терапия в работата си с хиперактивните деца и децата от аутистичния спектър.

Доказано ефективна политика на центъра е доброто сътрудничество със семействата на учениците. В центъра е организиран формат за работа с родителите под надслов „Професия родител”. В началото на всяка учебна година се провежда анкета с цел идентифициране на темите, които интересуват родителите. Организирант се интерактивни занимания по предложени от родителите теми. Резултатът от усилията на екипа се изразява в активното участие на членовете на семействата в различни инициативи и активното популяризиране на дейностите на центъра на страницата на сдружението на родителите на деца с увреждания във Фейсбук.

2.1 Кадрови ресурси и материална база

В ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов” гр. Сливен работят:

- Специални педагози
- Психолог
- Логопед
- Арттерапевт
- Кинезитерапевт
- Социален работник
- Медицинско лице
- Помощен персонал
- Охрана

Всички членове на педагогическия персонал имат придобита квалификация „Учител”, а някои от тях имат квалификация по специалността „Специална педагогика”. В центъра функционира едно методическо обединение на специалните педагози и терапевтите, което провежда квалификационна дейност по предварително приет на заседание на педагогическия съвет план за дейностите за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти за всяка учебна година.

2.2 Материална база и финансиране:

Училищната сграда е строена през 1976 година по типов проект за детско заведение. По-късно е преобразувана в детско отделение на Окръжна болница-Сливен, а от 1998 година, след реконструкция е дадена за ползване на Помощно училище „Д-р Власаки Шуманов”, преименувано в последствие на Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов”. Общата площ на сградата е 601 кв.м, разположени на два етажа.

През февруари 2014 година бе извършена проверка от Община Сливен и ДНСК на всички сгради, в които се помещават образователни институции. При проверката са констатирани конструктивни нарушения на западния корпус на сградата. Продължава да се

търси решение, което би предоставило възможност за оборудване на нови специализирани кабинети.

Центърът разполага с:

- 34 класни стаи и помощни помещения;
- логопедичен кабинет;
- психологичен кабинет;
- учебна работилница по готварство;
- компютърен кабинет;
- зала по психо-моторика;
- зала по сензо-моторика;
- зала по арт-терапия;
- зала по музико-терапия;
- кабинет по социални умения;
- фитнес зала;
- методичен кабинет.

Центърът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към МОН и се финансира със средства от държавния бюджет. Няма собствени приходи от отдаване на движими и недвижими ресурси под наем, а сградният фонд не позволява отдаване под наем на обособени части.

2.3. Външни фактори

Центърът няма сформирано настоятелство, но активно работи с Дневен център за деца с увреждания „Св.Стилиан Детепазител”. Те активно участват при подготовката на училищни тържества, състезания и изложби. Центърът поддържа активно връзки с училища и професионални гимназии от Сливен.

Ежегодно се връчват грамоти „Ученик на годината”, „Активен родител на годината” и „Учител на годината”.

Центърът работи усилено за оптимизиране на взаимодействието с родителите, които имат възможност да дават идеи, които да бъдат реализирани през следващата учебна година.

ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов” успешно си сътрудничи с фондациите „Милосърдие” и „Инициатива-Съпричастност”, с Община Сливен, с Областна администрация - Сливен, Куклен театър гр. Сливен, Природен парк „Сините камъни”, галерия „Димитър Добрович”, Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”, ЦНСТ – гр. Сливен.

2.4. Извършвани дейности

- Участия в изложби и конкурси на училищно и извънучилищно ниво;
- Целодневна организация на учебния ден;
- Използване на елементи на методиката на Монтесори в образователно-възпитателния процес;
- Организация на класната стая с център детето;
- Обучение по индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за всички ученици с умерена и тежка степен на умствена изостаналост и с множество увреждания;
- Осигуряване на психо-социална и логопедична подкрепа;
- Организиране на съвместни инициативи с ученици от други училища с цел успешна социализация на децата с увреждания.

3. Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците и децата – Център за обществена подкрепа, Дневен център за деца с увреждания, Център за социална рехабилитация и интеграция. Представяне на извършваните дейности.

3.1. „Център за настаняване от семеен тип“ за деца и младежи с/без увреждания гр. Сливен

За нуждите на децата и младежите, настанени в „ЦНСТ“ за деца/младежи с/без увреждания – гр. Сливен, са разработени планове за социална работа и програми за организиране на свободното време. Те са разработени на базата на оценка на специфичните характеристики и потребности на потребителите и техните потенциални възможности. Тяхната цел е насочена към осигуряване качеството на живот, което гарантира физическо, емоционално, познавателно развитие и социално включване на всяко дете/младеж чрез осъществяване на индивидуализирана грижа и подкрепа.

➤ Цели

- Защита правата на потребителите;
- Поддържане на регулярни контакти с близки и приятели на потребителите;
- Поддържане на контакти с други институции;
- Подпомагане на социалната интеграция на децата и младежите настанени в „ЦНСТ“, както и повишаване на възможността за независим начин на живот;
- Групова и индивидуална работа с клиентите за повишаване на социалната им компетентност, знания и умения.

➤ Задачи

- Запознаване на потребителите настанени в „ЦНСТ“ с техните права и задължения;
- Посещение на училище;
- Ползване на други социални услуги в общността;
- Осигуряване на възможности за създаване на социални контакти;
- Усвояване на система от знания, норми и ценности, позволяващи на личността да действа като пълноправен член на обществото;
- Придобиване на социални умения и ориентиране в социална среда.

➤ Индивидуална социална работа

- Формиране на навици за самопомощ;
- Подкрепа при преодоляване на емоционални, лични и кризисни ситуации;
- Заучаване на умения за общуване;
- Разрешаване на конфликти и изграждане на отношения на търпимост;
- Установяване на контакти със семействата, близки и приятели;
- Създаване на нови познанства;
- Съвети и консултации;
- Оказване на съдействие за организиране на свободното време.

➤ Групова социална работа

- Преодоляване на пречките в общуването със заобикалящата среда;
- Затвърждаване на представата за социално приемливо/ неприемливо поведение;
- Усъвършенстване на уменията за контрол и самоконтрол;
- Споделяне и изразяване на чувства;
- Създаване на положителни взаимоотношения;
- Междупersonностно разбиране;
- Взаимна подкрепа;

- Проява на емпатия;
 - Разрешаване на конфликти;
 - Разговори на различни теми, според възможностите на децата;
 - Осигуряване на възможност за контакти извън институцията.
- **Планиране на културни и спортни дейности. Организиране на екскурзии, гостувания, посещения на културни мероприятия, изложби.**
- Честване на рождени дни;
 - Честване на именни дни;
 - Честване на национални и официални празници;
 - Посещения на културни забележителности;
 - Организиране на походи и екскурзии.
- **Взаимодействие с други институциите - АСП, РДСП, ДСП, ТЕЛК, РУСО, Неправителствени институции, Доброволчески структури – БМЧК – Сливен, Младежки център – Сливен.**

Програмата за социална работа съдържа насоки, чрез които може да се въздейства върху цялостното личностно развитие на потребителите. Посочените в нея направления, задачи и очаквани резултати успешно се прилагат. Ежедневните дейности се реализират чрез групови и индивидуални подходи през различните режимни моменти и са съобразени с особеностите и желанията на всеки потребител.

Направление	Задачи	Очаквани резултати
Лична хигиена	Затвърдяване уменията за: <ul style="list-style-type: none"> ▪ измиване на ръце, лице и зъби с помощ и самостоятелно; ▪ самостоятелно обличане ▪ самостоятелно подбиране на дрехите си; ▪ самостоятелно сресване, бръснене; ▪ оказване на съдействие и вземане на участие в къпането; самостоятелно къпане; ▪ закопчаване и разкопчаване на копчета; ▪ развързване и завързване на обувки. ▪ затвърдяване на навиците за самостоятелно ползване на тоалетната при затворена врата ▪ овладяване на навици за изплакване на тоалетната след ползването ѝ. 	Оказване на съдействие при правенето на тоалета. Насърчаване и постигане на самостоятелност по отношение на хигиенните навици.

Направление	Задачи	Очаквани резултати
Хигиена на храненето	<p>Развиване на дъвкателните способности.</p> <p>Създаване на навици за отхапване.</p> <p>Овладяване и затвърдяване на уменията за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ правилна стойка по време на хранене; ▪ правилно и по предназначение използване на вилица и лъжица. 	Създаване на правилни и трайни навици за здравословно хранене.
Битов труд	<p>Овладяване на умения за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ застилане на легла; ▪ сгъване на дрехи; ▪ подреждане на играчки; ▪ сервиране и отсервиране; ▪ забърсване на плотове; ▪ миене на съдове; ▪ гладене на калъфки. 	<p>Придобиване на елементарни трудови умения.</p> <p>Създаване на естетически вкус.</p>
Говорни умения	<p>Обогатяване на пасивния и активния речник.</p> <p>Приучване към съставянето и използването на прости изречения.</p> <p>Създаване на умения да се включват в разказването на приказка чрез думи или жестове.</p> <p>Овладяване на умения за съставяне на кратък разказ по преживяна случка.</p>	<p>Правилно използване на думи и прости изречения в ежедневието.</p> <p>По-добър социален контакт.</p>
Елементарни математически умения	<p>Броене.</p> <p>Разделяне на предмети в групи по общ признак.</p> <p>Запознаване с часовника.</p> <p>Участие в игри с правила.</p> <p>Овладяване на практически умения за разпознаването на понятията „отпред” и ”отзад”.</p> <p>Боравене със стотинки и банкноти.</p>	<p>Развиване на паметта и вниманието.</p> <p>Развиване на познавателните процеси.</p> <p>Използване на овладените знания и умения в ежедневието.</p>
Музика	<p>Слушане на мелодии от музикални играчки.</p> <p>Извършване на музикално-ритмични движения по подражание и самостоятелно.</p> <p>Участие в музикално-ритмични игри.</p> <p>Слушане на музика от различни жанрове: детска, популярна, народна, класическа.</p> <p>Заучаване на танго, право хоро, ръченица.</p>	<p>Овладяване на агресията и авто-агресията.</p> <p>Да изпитват удоволствие от движението на тялото</p> <p>Да танцуват на празници и тържества.</p> <p>Изживяване на положителни емоции и създаване на приятен микроклимат.</p>

Направление	Задачи	Очаквани резултати
Физическо развитие и закаляване	Разходки, свободни и организирани игри и упражнения. Участие в подвижни и народни игри, игри с топки и балони, игри на кегли. Участие в подвижни и подвижно-музикални игри.	Закаляване и подобряване на здравословното състояние. Подобряване на правилната стойка. Развиване на физическата дееспособност, вниманието и ориентирането в пространството. Развиване на различни групови умения. Участие в спортни мероприятия.
Дейности по интереси	<p>Провокиране на активност и желание за участие в дейностите чрез игрови техники.</p> <p>Формиране на умения за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ разпознаване на цветовете; ▪ оцветяване с цветни моливи; ▪ рисуване с различни художествени средства – цветни моливи, креда, водни и темперни бои; ▪ рисуване по зададена тема; ▪ рисуване със зрителна опора; ▪ рязане на хартия с ножица; ▪ използване на различни техники като: „биговане” и „изкъсване” на хартия, „мачкане”, „овалване”, „изтегляне” на пластичен материал; ▪ низане; ▪ вгнездяване; ▪ подреждане на строителни елементи, кубчета с картинки, пъзели; ▪ шиене на копчета. 	<p>Постигане на положителни емоции от участието в дейностите и крайния резултат.</p> <p>Развиване на спонтанност, креативност и добър естетически вкус.</p> <p>Развиване на паметта, вниманието и фината моторика. Разпознаване на цветовете.</p> <p>Участие в изработването на сурвакници, мартеници, великденски яйца, картички и украса за празниците.</p> <p>Участие в изработването на подаръци: гривни, герданчета, пана.</p> <p>Организиране на изложби и базари от творбите на децата.</p>

Направление	Задачи	Очаквани резултати
Социални умения	<p>Формиране на умения за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ търпимост на други в личното си пространство; ▪ общуване и работа в група; ▪ елементарни поведенчески норми; ▪ безопасно придвижване на улицата. <p>Запознаване и спазване на елементарните правила за движение.</p> <p>Запознаване с националните и личните празници и начина на празнуването им.</p>	<p>Участие в срещи с връстници и възрастни в и извън ЦНСТ.</p> <p>Придвижване до ПУ в група.</p> <p>Участие в разходки и екскурзии.</p> <p>Посещение на социални и културни мероприятия.</p> <p>Посещение на магазини, аптеки, сладкарници и други обществени заведения в града.</p> <p>Участие в националните празници, рождените и именни дни.</p>

➤ **Образователни умения**

Основна задача - подкрепа при подготовката на уроците, създаване на условия за формиране на навици и умения за учене и развитие на устойчивостта вниманието, въображението, и паметта. Обучението включва и придобиване на допълнителни знания и умения за справяне в различни житейски ситуации, които са пряко свързани с детските потребности и изискванията в училище.

С децата посещаващи ЦСОП Д-р Власаки Шуманов се работи в посока мотивиране самоподготовката в училище. За по-големите деца – професионално ориентиране, запознаване и изучаване на професии, които биха могли да упражняват.

Две от децата /ЦНСТ – Българка 1 младеж и ЦНСТ – Дружба 1 девойка/са включени в инициатива „Подкрепи една мечта“ – целта е подкрепа на младежи чрез осигуряване на наставничество и създаване на мотивация за осигуряване на заетост и/или продължаване на образованието.

В „ЦНСТ“ за деца/младежи с увреждания Ново село – три от децата посещават ЦСОП Д-р Власаки Шуманов; Три от девойките посещават ДЦВУ „Св. Стилиян Детепазител“.

В „ЦНСТ“ за деца/младежи с увреждания Българка – едно от децата посещава ЦСОП Д-р Власаки Шуманов, седем деца/младежи посещават ДЦВУ „Св. Стилиян Детепазител“.

В „ЦНСТ“ за деца/младежи без увреждания Дружба – две от децата посещават ЦСОП Д-р Власаки Шуманов, едно дете XI СОУ „Константин Константинов“, едно дете X СУ „Панайот Хитов“ и едно дете VI ОУ „Братя Миладинови“ .

В „ЦНСТ“ за деца/младежи без увреждания Сини камъни – едно от децата посещава ЦСОП Д-р Власаки Шуманов, четири посещават X СОУ „Йордан Йовков“, едно дете посещава VII ОУ „Панайот Хитов“, едно дете посещава ПГ по Електротехника и електроника, едно дете посещава ПГ по Механотехника и едно дете ПГ Стройтелство и геодезия.

3.2. Дневен център за деца с увреждания „Свети Стилиян Детепазител“

➤ **Същност на социалната услуга**

Законово съдържание на понятието “Социална услуга” според българското законодателство – Социалните услуги се определят като дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот; дейности, насочени към подкрепа на подпомаганите лица за водене на пълноценно съществуване и за социално включване в обществото. Социалната интеграция на лицата се явява съществен елемент на понятието „социална услуга“. Социалните услуги се извършват в специализирани институции или в общността.

Социални услуги, предоставяни в общността, са услуги, предоставяни в семейна или в среда, близка до семейната. Тези услуги са алтернативна форма на грижи, предоставяща възможността децата да живеят в естествената си среда – семейството и да получават специализирани грижи и помощ. От друга страна ползването на услугата дава възможност на родителите да се включат по-активно в обществения живот, дава им възможност за професионална и личностна реализация, да преодолеят социалната изолация, в която се намират. Освен това услугата им предоставя необходимата професионална подкрепа и помощ в отглеждането на детето.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане Дневният център е социална услуга, осигуряваща целодневни грижи и задоволяване на ежедневните, здравните, образователни и рехабилитационни потребности, на потребностите от организация на свободното време и контактите с близки и приятели.

➤ **Принципи на предоставяне на социалните услуги**

1. Осигуряване и защита на най-добрите интереси на децата с интелектуални затруднения, потребители на социални услуги.
2. Зачитане и уважение на личността на децата и младежите с увреждания и на семействата им.
3. Доброволност на ползване на социалната услуга.
4. Зачитане правото на мнение на детето.
5. Подбор на лицата, пряко ангажирани в работата си с лицата с интелектуални затруднения, съобразно техните личностни, социални и професионални качества и грижа за тяхната професионална квалификация.

➤ **Главна цел**

Създаване на благоприятни условия за усъвършенстване на цялостната дейност на Дневния център, насочена към социална интеграция на децата и младежите с умствена изостаналост.

➤ **Подцели**

1. Повишаване качеството на предоставяните социални услуги.
2. Осигуряване на безопасна и сигурна среда за децата и младежите с интелектуални затруднения.
3. Защита на правата и интересите им.
4. Развиване на способности у детето с интелектуални затруднения за независим живот.
5. Повишаване квалификацията на екипа.

➤ **Целева група**

Дневният център за деца с увреждания „Св. Стилиян Детепазител” в гр. Сливен е държавна дейност на общинско подчинение. В Дневният център се приемат предимно деца с интелектуални затруднения, със сензорни увреждания / слухови и зрителни /, с двигателни увреждания / детска церебрална парализа, сколиози и др. /, с епилепсия, аутизъм, синдром на Даун, множествени увреждания и др. от 3 до 18 години от гр. Сливен / община Сливен.

Децата живеят в естествената си среда – семейството. Това изисква да се предоставя специализирана помощ и подкрепа не само на децата с увреждания, а и на родителите им, а, когато се налага, и на останалите членове на семейството. Капацитетът на Дневния център е 30 места.

Дневният център предоставя комплекс от социални услуги, свързани със задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационни потребности, с организацията на свободното време и личните контакти.

Предоставянето на услугата изисква детайлно познаване уникалността на всеки потребител и съобразяване с неговите потребности.

➤ **Оценка на възможностите и потребностите на всеки потребител**

Изготвя се от мултидисциплинарен екип: педагози, психолог, рехабилитатор, медицинска сестра, логопед и социален работник. Изготвя се на всеки шест месеца /през м. септември и м. март/. Оценка на възможностите на новопостъпило дете в Дневния център се изготвя в рамките на един месец след постъпването му. При изготвяне на първоначалната оценка е много важно сътрудничеството между мултидисциплинарния екип и родителите на детето, за да се уточнят очакванията им, от една страна, а от друга страна да се получи информация за индивидуалните особености на детето. Получената информация, подкрепена с много наблюдения от страна на всеки специалист, е гаранция за обективно изготвена оценка, а оттам и за индивидуален план за грижа.

Индивидуалният план за грижа трябва да се основава на положителните страни в развитието на детето, а не на дефицита му. Да включва постижими цели и действия, които да мобилизират и детето, и екипа. С цел запазване на личното достойнство на потребителя и правилната преценка на потребностите му е важно да се изслушва и взема пред вид мнението му. При обсъждането на индивидуалния план, по преценка на специалистите, могат да присъстват и представители от обслужващия персонал / напр. санитарка, полагаща грижи за детето /.

Най-често използваният е индивидуалният метод. Той позволява подходите да са съобразени с индивидуалните особености и потребностите на детето.

Груповият метод се използва при работа за социализацията на децата, за развитие на различни групови умения. Интерактивният подход в груповата работа поставя децата в активна позиция и участие.

Използват се наблюдение, беседи, показ, практически упражнения. Особено място се отделя на игрите – дидактични, подвижни, сюжетно – ролеви.

В зависимост от вида на уврежданията в дневният център се прилагат и различни терапевтични методи на работа: музикотерапия; арт-терапия; трудотерапия; сензорна терапия; релационна психомоторика; символно-знакова система Макатон и др.

Оценката на възможностите и потребностите на всеки потребител се изготвя от екипа, в сътрудничество с родители и близки. Базирана на оценката, като се изхожда не от дефицита, а от ресурсите на лицето, се формулират целите и задачите при изготвяне на индивидуалния план за грижа. В него се включват дейности по удовлетворяване различните потребности на детето:

Здравни грижи

Следи се здравословното състояние през деня и се информират близките при възникнала необходимост от лечение; осъществява се през деня назначената постоянна медикаментозна терапия; спазват се препоръчаните от личния лекар или лекуващия специалист оздравителни мероприятия; предприемат се превантивни мерки за недопускане на вътреболнични инфекции; при наличие на алергии се спазват предписанията на лекаря по отношение приема на лекарства и храни или други условия; следи се имунизационния календар и се уведомяват родителите за предстоящи имунизации.

Хранене

Децата са с осигурен трикратен прием на храна – сутрешна закуска в 8.30 часа, междинна закуска за деца от 3 до 7 години, обяд в 12.00 часа и следобедна закуска в 15.00 часа. Храненето се извършва в обособени трапезарии, при условия, които насърчават самостоятелността на потребителите. Отчитат се хранителните им потребности и предпочитанията им.

При необходимост се осигурява диетична храна по лекарско предписание. Храната се приготвя в Дневния център.

Отговорен за предоставянето на социалните услуги „здравни грижи” е медицинската сестра.

Рехабилитация

Предоставя се рехабилитация, назначена от лекар специалист /физиотерапевт и рехабилитатор/:

- лечебен масаж; парафинолечение;
- рехабилитация с уреди и на уреди;
- ЛФК – общо-раздвижващи упражнения;
- ЛФК – затлъстяване;
- Водолечение.

Базата за рехабилитация е оборудвана с необходимите уреди и пособия.

Отговорен за предоставянето на социалната услуга „рехабилитация” е рехабилитаторът.

Релационна психомоторика

Психомоторната терапия цели създаване и възстановяване на общуването. Това е практика, чиято стратегия предполага сензорно-двигателно и емоционално възстановяване. Провежда се в специално оборудвана зала. Използват се специфични материали и правила, които придават на залата по психомоторика уникалност.

Отговорни за провеждането на сеансите по психомоторика са психологът и рехабилитаторът:

- Емоционално развитие;
- Музикотерапия и игротерапия;
- Групова работа за сензорна интеграция по метода на Монтесори;
- Индивидуална и групова работа за емоционалното развитие;
- Релаксация;
- Изготвяне на психологични заключения;
- Сензорна стимулация в зала за Релаксация;
- Посещения в зала за психомоторика.

Усвояването на *базови умения за самообслужване*, а по-късно и на *умения за самостоятелно домакинство* са част от индивидуалния план за грижа и предпоставка за развитие на способности у детето за независим живот.

Образователни потребности

При задоволяване на образователните потребности на децата, екипът на дневния център се ръководи от индивидуалните им потребности, от специално обучение и подкрепа, както при усвояване на ежедневните умения, така и при задоволяване на специфичните образователни потребности.

Специфични образователни потребности:

- Развитие на реч и комуникация – основната цел е стимулиране на речевата изява и формиране на умения за общуване. Логопедът извършва анализ и оценка на езиково – говорното развитие, индивидуална и групова корекционно-възпитателна дейност. За улесняване на комуникацията се използва символно-знаковата система Макатон.
- Знания за околния свят – основната цел е формиране на представи и понятия за собствената личност, за живата и нежива природа, за социалното обкръжение.
- Формиране на математически представи и понятия – целта е чрез формиране на определени елементарни геометрични знания, на пространствени и количествени

представи да се формират познавателните способности – възприятие, въображение, образно мислене, качествата наблюдателност и самостоятелност.

- Трудови дейности – насочени са основно към задоволяване на ежедневните потребности – формиране на хигиенни навици, умения за самообслужване, готовност за самостоятелно домакинство, умения за работа с различни материали – хартия, кожа, плат и др. и към изграждане на съзнателно отношение към труда.
- Физическо развитие – има за цел подобряване на мускулатурата, на равновесието между основните психични процеси, повишаване защитните сили на организма, подобряване координацията на движение и равновесието, развитие на физическите качества и повишаване дееспособността на децата.
- Художествени дейности – спомагат за корекция в познавателната дейност и моториката като развиват уменията правилно да се възприемат обектите, да различават характерните им белези – форма, цвят,, положение в пространството. Създават условия за пълноценни емоционални преживявания.
- Музикотерапия – съдейства за коригиране на речеви недостатъци, за координация на движенията, усъвършенстване на отделните анализатори. Запознава ги със стиловете в музиката, въздейства върху емоционалното състояние, формиране на критерии и вкус по отношение на музиката.
- Сензорна интеграция – със заниманията се цели развитие на усещанията и възприятията - тактилни, барични, обонятелни, зрителни.
- Развитие на възможности за включващо обучение - осъществява се подготовка за включване в образователен процес, чрез изнесено обучение на ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов”.

Отговорни за предоставяне на социалните услуги по задоволяване на образователните потребности на децата са педагози.

Организация на свободното време

Според възможностите и потребностите си потребителите на социални услуги могат да се включват в предлаганата игротерапия, музикотерапия, арт-терапия. Всяка група разполага с аудиовизуална техника, електронни и компютърни игри. Организиран се посещения на магазини и заведения за обществено хранене; посещения на постановки на Кукления театър, концерти и изложби; организиран се изложби и изложби – базар на произведения на потребителите.

Организиран се спортни и състезателни игри в Дневния център или на общински спортни площадки. Организиран се разходки из града, излети, екскурзии, летен отдих на море и посещения на открит плувен басейн.

Празнуват се именни и рождени дни, изучават се традициите на сливения край при честване на национални и християнски празници.

Отговорни за предоставяне на социални услуги за организация на свободното време са възпитателите и специалистът социални дейности.

Необходимост от контакти с близки и приятели

За задоволяване на тези потребности се използват празниците на Дневния център, разходките, посещенията на културни изяви за срещи, запознанства и контакти с нови хора. Поддържа се контакти с ученици от СУ „Йордан Йовков”, СУ „Константин Константинов”, с активисти на Читалище „Дружба” и Читалище „Единство”, с пенсионерите от клуба в кв. „Дружба” и кв. „Боян”. Най-организирана и дългогодишна е съвместната ни дейност с доброволците от младежкия Червен Кръст.

Организиран транспорт

Осигурено е транспортирането на потребителите на социални услуги до Дневния център и обратно. При транспортирането е осигурен придружител.

Отговорен за предоставяне на услугата „транспорт” е директорът.

Подкрепа на родителите

Екипът на Дневния център осъществява консултиране и подкрепа на родителите при формулиране на целите и дейностите, залегнали в индивидуалния план за грижа, както и при реализиране на самите планове – подходи, техники за справяне. На родителите и близките се предоставя информация относно състоянието на детето им, особености в поведението, потребности от специфични грижи, от помощни средства. Предоставя се информация за измененията в нормативните документи, касаещи хората с увреждания. Оказва се конкретна помощ при решаване на социални въпроси. Оказва се съдействие при отпускане на помощи на социално слаби семейства, помощи за провеждане на лечение и др.

Отговорни за оказване подкрепа на родителите са психологът и специалистът социални дейности.

Връзките на Дневния център с Дружество „Св. Стилиян Детезащител” са много тесни и всеотдадни. Съвместната дейност е насочена към разпространение на информация и опит, които да подпомогнат семействата в грижите при отглеждане на децата; към инициране на дейности, фокусирани върху позитивни промени на общественото отношение към хората с увреждания. Заедно искаме да постигнем най-доброто за децата с увреждания.

Осигурен транспорт за потребителите на социални услуги

Тази дейност осъществяваме с предоставено от Община Сливен транспортно средство. Транспортирането става по определен маршрут и график. При транспортирането на децата се осигурява придружител.

3.3. Център за обществена подкрепа към „Комплекс за социални услуги за деца и семейства”

➤ Цели:

1. Подкрепа на деца и семейства от общността;
2. Подобряване качеството на живот на децата в семействата и социалната среда, като предостави качествени услуги, които да отговорят на потребностите и да са достъпни за всяко дете в риск и неговото семейство.

➤ Услуги:

- **Семейно консултиране и подкрепа** – социални, психо-социални и психологически консултации; подготовка на родителите да се грижат за децата си; на децата да преодоляват проблемите си;
- **Превенция на насилието и подкрепа на деца, жертви на малтретиране**, насилие и negliжиране – социална и психо-терапевтична работа с деца, жертви на насилие и техните семейства;
- **Пренатална и постнатална грижа** – социално консултиране по време на бременността и в след родовия период на майки в риск да изоставят децата си; консултации в сферата на репродуктивното здраве; контрацептивни методи; болести, предавани по полов път;
- **Ресурсно подпомагане на деца с увреждания** – услугите са насочени към психо-социално консултиране и подкрепа за деца с увреждания и техните семейства.
- **Деинституционализация и реинтеграция** - социална работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда; работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители - дете; подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграцията.

- **Обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция** - подкрепа при напускане на институциите, поради навършване на възраст; работа с децата, които се подготвят за напускане на институциите, за тяхната подготовка за самостоятелен живот и социална интеграция – обучение в различни умения, включване в образователни и професионални курсове;
- **Обучение на кандидат-осиновители** по одобрена от МТСП програма за обучение

➤ **Целева група:**

- деца и младежи в риск и техните семейства (деца, лишени от родителска грижа; деца в ситуация на риск и опасност за живота и здравето им; negliжирани деца; деца с увреждания);
- деца с девиантно поведение;
- отпадащи от училище деца;
- кандидат – осиновители;
- деца и семейства от общността;
- деца жертви на злоупотреба, насилие, експлоатация в или извън семейството.

3.4. **Център за работа с деца на улицата към „Комплекс за социални услуги за деца и семейства”**

Центърът за работа с деца на улицата е комплекс за предоставяне на социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата чрез индивидуална работа с детето или неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотяване на децата, обучение в родителски умения.

➤ **Дейности:**

- дневна грижа за деца на улицата;
- образователна и психо-социална работа за изграждане на асертивно поведение;
- консултиране и подкрепа на семействата за преодоляване на проблема;
- изграждане на хигиенни навици и умения и повишаване на здравната култура на децата.

➤ **Услуги, които се предоставят в Център за работа с деца на улицата**

- Социална работа на терен;
- Дневна грижа за деца на улицата, включваща образователни и ограмотяващи занимания, спортни дейности, творчество и изкуство, социални дейности, насочени към социална интеграция;
- Индивидуална работа с детето;
- Осигуряване на подслон, храна, дрехи и обувки, хигиенни грижи;
- Съдействие за получаване на образование; професионална ориентирание и подготовка - насочване към различни професионални курсове; развиване на творческите способности на децата; информиране на децата за техните права и застъпничество;
- Социална работа със семейството; възстановяване на контактите със семейството;
- Съпровождане, профилактика и медицински услуги;
- Превенция на отклоняващото се поведение при децата и работа с деца с отклоняващо се поведение – консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и семействата им, извънкласни занимания и дейности организирани в зависимост от техните интереси, образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им, образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и

алкохол, тютюнопушене, трафик на хора, сексуална експлоатация, информиране по въпросите на насилие и пренебрежение;

- Превенция на отпадането от училище - изграждане на мрежа за работа с педагогически съветници, организиране на превантивни обучителни и занимателни дейности.

➤ **Преходно жилище**

Преходното жилище е социална услуга в общността от резидентен тип, в която младежите имат възможност да поемат постепенно отговорността за своя собствен живот. През времето на престоя си в услугата те се подкрепят и придружават активно от професионалисти с оглед развитие и надграждане на знания и умения за самостоятелен живот и успешно социално включване след навършване на пълнолетие.

3.5. Център за социална рехабилитация и интеграция и Синя стая

Център за социална рехабилитация и интеграция е форма на почасова подкрепа на деца/пълнолетни лица, свързана с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, включително за хора със зависимости. Към центъра функционира и т.нар. „Синя стая” - специализираното помещение за изслушване на деца гарантира най-добрият интерес и правата на децата, участващи в правни процедури. Това е щадяща процедура за деца, жертви или свидетели на насилие, която акцентира върху най-добрия интерес и защита правата на децата. Синята стая предоставя възможност в спокойна и предразполагаща детето обстановка да се проведе разпит от обучен за целта специалист, чрез използване на различни техники, съобразно възрастта на детето и избягване на контакт с обвиняемите, което спомага за даването на по-подробни показания и надеждна информация.

➤ **Потребители на услугата са:**

- Деца/младежи в риск;
- Деца/младежи в риск, с ограничена възможност за достъп до обществени ресурси и подкрепа - в насока интеграция, превенция на рисково поведение, наблюдение и подкрепа, посредничество и застъпничество с оглед достъп до обществени ресурси, подготовка за самостоятелен живот, деца в етнически обособени квартали на града и райони на област Сливен;
- Деца/ младежи ползващи резидентни услуги или дневна грижа;
- Деца/ младежи жертви на различни форми на насилие и експлоатация в насока терапевтична работа;
- Деца/ младежи с различни видове увреждания, емоционално-поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието;
- Деца/ младежи участващи в правни процедури;
- ЦСРИ подкрепя деца / младежи в риск и техните семейства като предоставя услуги за развиване на техните възможности, социално включване и повишаване благосъстоянието им.

➤ **Услуги:**

- Мобилна работа за идентифициране и обхващане на деца и семейства в риск от най-уязвимите групи;
- Консултиране и индивидуална подкрепа на потребителите и техните семейства;
- Терапевтични ателиета;
- Услуги по развиване на умения за живот и превенция на рисково поведение;

- Предоставяне на квалифицирана психологична помощ на децата/младежите и техните семейства;
- Тематични дискуссионни групи за взаимопомощ и подкрепа;
- Дейности с превантивен характер.

4. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

4.1. Читалища

На територията на Община Сливен са регистрирани и развиват своята дейност 55 читалищни организации, като 16 от тях са в града. Читалищата по своята същност са най-старите и най-демократични културни организации, които създават в конкретното населено място възможности за реализирането на образователни и културни инициативи на местната общност и за създаване на възможности за осмисляне на свободното време на младите хора. Значителен е броят на младежите, участници в различни форми на любителското творчество – изцяло младежки танцови формации функционират в НЧ „Х.Димитър” - Сливен, в селата Желю войвода, Гавраилово, Бяла и други. Търсят се възможности за подпомагане развитието на младите хора чрез подкрепа на участието им в местни, национални и международни фестивали, семинари и др. Повече от 1000 деца са включени в различни форми на творчески дейности – музикални и танцови, литературни, театрални, живопис, фотография и др.

Постигнатите резултати показват, че все повече се привличат децата в различни инициативи, реализирани от читалищата.

4.2. Спортни клубове

Община Сливен разполага с шест покрити спортни зали /за баскетбол – спортна зала „Васил Левски”, за джудо, акробатика и скокове на батут – спортна зала „Младост”, за бокс и волейбол – спортен комплекс „Асеновец”, който в момента не функционира, защото е пред предстоящ догодина основен цялостен ремонт, покрита лекоатлетическа писта – спортна зала „Дружба”, спортна зала за вдигане на тежести, спортна зала за борба. Стадион „Хаджи Димитър“ с един помощен, който е на концесия. Стадион „Академик“ /т.н. военен/ в изключително лошо състояние. Градът разполага с 4 тенис бази. База Спорт Палас има 4 корта, база на ТК „Ника“ с 4 тенис корта, База на ТК „Сливен 92“ с три тенис корта и база АТП с два корта. Общината разполага с колодром, който се нуждае от основен ремонт.

Налични са още хиподром и мотополигон „Бършен”, които нямат разрешение за ползване, защото са незаконни.

Тези съоръжения се използват основно от лицензирани спортни клубове и организации за ежедневни тренировъчни занимания по установени правила и график. В тези бази се провеждат спортни мероприятия от националния и международен календар, когато домакин е Община Сливен.

№	Спортен клуб	Брой деца по възрастови групи			
		до 10 г.	от 11 до 15 г.	от 16 до 19 г.	над 20 г.
1.	Футболен клуб „Сините камъни 2013“	20	80	50	0
2.	Футболен клуб „Аполон“	0	20	30	15
3.	Футболен клуб „Тунджа-2009“ МЕЧКАРЕВО	0	20	30	15

№	Спортен клуб	Брой деца по възрастови групи			
		до 10 г.	от 11 до 15 г.	от 16 до 19 г.	над 20 г.
4.	Футболен клуб „Самуил-Самуилово“	0	20	30	15
5.	Спортен клуб по баскетбол „Сливен -2010“	20	30	20	0
6.	Баскетболен клуб „Тони-7“	40	30	20	0
7.	Баскетболен клуб “Сливен-баскет“	0	40	20	0
8.	СК “Сливен-Волей“	10	10	10	0
9.	СК по Ориентиране „Сини Камъни“	20	30	20	3
10.	Колоездачен клуб „Сините камъни“	0	30	10	0
11.	Клуб по спортни танци „Туида“	20	20	15	0
12.	СК “Шампион“ батут	30	20	0	0
13.	СК скокове на батут „Сини камъни“	30	20	0	0
14.	Спортен клуб по акробатика “Стефан Данчев“	30	20	0	0
15.	АСК “Лека атлетика“	20	50	40	5
16.	Спортен клуб Вдигане тежести „Сливен“	0	10	10	5
17.	АСК “Стоте Войводи“ вдигане тежести	0	10	10	5
18.	СК по Борба “Станка Златева“	0	30	30	0
19.	АСК “Борба“	0	50	30	1
20.	Клуб по бойни изкуства “Грифон“	30	30	20	0
21.	АСК“Бокс“	10	10	10	0
22.	АСК“Джудо и джуджуцу“	20	30	30	1
23.	СК по Бридж	0	15	15	20
24.	Спортна Академия „Биоком-Ставен“	20	50	40	5
25.	СК по плуване „Сливен 2002“	10	10	10	10
26.	Спортен клуб за хора с увреждания	0	0	20	20
27.	Автомобилен спортен клуб “Скорпион“	0	0	10	10
28.	СК по тенис на маса “Сливен-2009“	0	20	20	10
29.	Шахматен клуб „Темп“	0	10	10	10
Общо:		330	715	560	150

V. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ достъпна мрежа от детски градини; ▪ въведена задължителна предучилищна подготовка от навършване на 5 годишна възраст; ▪ извършена оптимизация на училищната мрежа в съответствие с демографските процеси; ▪ наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности; ▪ децентрализация на правомощията на разпоредителите с бюджет; ▪ финансиране, основано на единни разходни стандарти за институция, група/ клас, дете/ ученик и делегирани бюджети във всички училища и детски градини; ▪ наличие на действащ механизъм за обхват и задържане на децата и учениците в образователната система; ▪ реализиране на програми за енергийна ефективност, спортни площадки и салони, специализирани кабинети, училищно оборудване и модернизация на материалната база на училищата и детските градини; ▪ прилагане на системи за финансово управление и контрол; ▪ добра система за организация, съгласуваност, контрол и отчетност на учебно-възпитателния процес, на административната и стопанска дейност; ▪ осигуряване на достъп до образование – безплатен транспорт за всички подлежащи на задължително обучение, безплатни познавателни книжки за всички деца на 5 и 6 години, както и безплатни учебници и учебни помагала за всички ученици от I до VII клас; ▪ създаване на подкрепяща среда за децата и учениците със специални образователни потребности; ▪ реализиране на програми за допълнителна работа с изоставащи и надарени ученици; ▪ осигуреност с педагогически кадри и други квалифицирани специалисти за обучение на деца и ученици; ▪ родителско и гражданско участие в управлението на образователния процес чрез обществени съвети; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ недостатъчен брой места в някои детските градини; ▪ неосигурени на този етап възможности за пълен обхват в задължително предучилищно образование на 4-годишните деца; ▪ голям брой отпадащи деца и ученици по социални причини или поради трудности с усвояването на учебното съдържание и неуспешна реинтеграция в училище; ▪ демографски проблеми, свързани със спецификата на общината; ▪ недостатъчно модернизирана материална база на училища, детски градини и ЦПЛР; ▪ учебно съдържание, несъответстващо на съвременните потребности на младите хора и слаба практическа насоченост на обучението; ▪ образователно - възпитателни подходи, които не отчитат индивидуалните потребности на детето и учениците; ▪ професионално образование неудовлетворяващо напълно изискванията на пазара на труда; ▪ недостиг на квалифицирани учители по чужди езици, информационни технологии, хуманитарни науки, както и на специалисти за подкрепа на процеса на приобщаващото образование; ▪ неправилно разпределени отговорности между местните и централните органи на властта, което прави невъзможен ефективния контрол върху дейността на образователните институции; ▪ малък брой учители до 29 години; ▪ липса на достъпна архитектурна среда; ▪ недостатъчни собствени приходи; ▪ липса на комуникация и единен подход между образователните институции и НПО в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците; ▪ слабо участие на населението в дейности за учене през целия живот.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностна подкрепа на децата и учениците в свободното им време; ▪ финансово стимулиране на деца с изяви дарби със средства от общински и държавен бюджет. 	
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ държавна финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини и училищата; ▪ усъвършенстване на системата на делегирани бюджети и на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти; ▪ повишаване привлекателността и качеството на материалната база на образователните институции, чрез участие в проекти и програми; ▪ разширяване на възможностите за целодневна организация на обучението; ▪ осъществяване на реална интеграция на децата от уязвимите групи; ▪ квалификация на учителите за работа с деца и ученици в риск от отпадане; ▪ развитие на приобщаващото образование за децата и учениците със СОП и изграждане на подкрепяща среда. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ голям брой деца главно от малцинствените групи, които поради социално-икономически и етно-културни причини не посещават детска градина и училище; ▪ голям брой деца със сериозни обучителни трудности поради недостатъчно владеење на български език; ▪ застаряващ педагогически състав и недостатъчен брой млади висококвалифицирани и мотивирани специалисти; ▪ непривлекателност на професионалното образование и обучение; ▪ слаб интерес от страна на бизнеса към определени професии; ▪ липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии; ▪ негативни демографски процеси.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основна задача на община Сливен при определяне приоритетите, свързани с образованието е изграждането, поддържането и усъвършенстването на отворена и гъвкава ефективна система за функциониране и контрол, съгласно действащата нормативна уредба, чрез:

- гарантиране правото на всяко дете и ученик за достъп до образование;
- финансиране основано на единни разходни стандарти, съчетано с реализирането на проекти и програми;
- интегриране на система и мерки за по-пълен обхват на децата и учениците;
- модернизиране на материалната база на образователните институции, с цел осигуряване безопасност на децата и учениците, както и стимулиране на интереса им към максимална изява на способности и таланти;
- продължаване осъществяването на целодневна организация на учебния процес, като възможност за по-пълен обхват и предотвратяване отпадане на учениците от училище;
- създаване на подходяща подкрепяща среда за деца със СОП - достъпна архитектурна среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- осигуряване на условия за удовлетворяване индивидуалните потребности и интереси на децата и учениците, чрез диференцирани подходи и екипи от висококвалифицирани специалисти;
- формиране на диалогична среда за активно участие на децата, учениците, родителите и гражданите в процесите на подкрепа за личностно развитие в системата на предучилищното и училищно образование.

Широкият обхват на проблемите налага прилагането на комплексен подход при изпълнението на приоритети и цели. Добрата координация между различните образователни институции в планирането, изпълнението и оценката на потребностите на централно, областно и общинско ниво е предпоставка за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностното развитие за деца и ученици.

Регламентирането на подкрепата за личностно развитие със Закона за предучилищното и училищното образование е възможност за осъществяване на промени в образователната среда. Включването ѝ като нов компонент създава условия за организиране на всички нейни елементи, чрез обединяване на усилията за изграждане на подходящ психологически климат за приемане на различията и е предпоставка за успеха на всяко дете и ученик. Подкрепата извежда на преден план динамичният аспект на обучителните отношения между учениците, учителите, родителите и други специалисти за личностна и социална промяна, чрез опирание на силните страни за разгръщане потенциала на личността, както и на ресурсите на средата. Успехът на този процес е свързан с овластяване на образователните институции и на тяхното лидерство при превръщането на детската градина и училището в общност от професионалисти, които имат и знанията, и уменията да бъдат полезни на децата и учениците.